No. 1262 Zaterdag 7 Maart 1908. 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,-
Afzonderlijke nummers fl. 0,15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna. pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50 cada regel mas 7½ cts.

Fr. Jacobus Johannes Ambrosius Van Baars.

VAN DE ORDE DER PREDIKHEEREN

Door de genade Gods en de gunst van den heiligen Stoel,

Tit. Bisschop van Teuchira en Apostolisch Vicaris van Curaçao.

Aan de Geestelijken en Geloovigen van zijn Vicariaat

Zaligheid in den Heer.

Het huwelijk, dat aan God zijn ontstaan en plichten en rechten ontleent, is voor Huisgezin, Staat en Kerk een zaak van het hoogste gewicht. Voor de echtgenooten is het de onverbreekbare vereeniging tot bevordering van elkanders wederzijdsch geluk en tot voortplanting van het menschelijk geslacht; voor den Staat is het de hechtste grondslag en de bron van zijn voortbestaan; voor de Kerk een werkdadig middel tot heiliging der echtgenooten en kinderen.

Deze hoogere bestemming en nieuwe wijding van het huwelijk nam een aanvang in de Nieuwe Wet en dankt het aan Jesus Christus, den Zoon van God, den Zaligmaker der wereld.

Niet enkel herstelde hij het huwelijk in eere, door het ware begrip van eenheid, onverbreekbaarheid en heilige bestemming daaraan weder te verbinden, maar het verbond zelf tusschen man en vrouw verhief Hij tot de hooge waardigheid van een Sacrament; met dat gevolg, dat voor den Christen een huwelijk aangaan gelijk staat met een H. Sacrament ontvangen; voor hem geen waarachtig huwelijk meer bestaanbaar is, tenzij als Sacrament; en de huwenden voor God en hun geweten eerst dan wettig te zamen zijn verbonden, als zij het Sacrament des huwelijks geldig hebben ontvangen.

Door deze wijziging, de verheffing van het verbond tot het wezen van een Sacrament, door Christus zelven in de huwelijksverbintenis aangebracht, werd volgens zijn verordening het huwelijk een godsdienstige handeling en ging geheel hare bediening uitsluitend tot het kerkelijk rechtsgebied over. De *Kerk*, en zij alleen, verkreeg hierdoor van God het volle recht en de volle macht over het christelijk huwelijk als zoodanig.

Natuurlijk, het *wezen* van het huwelijk, de wederkeerige overgave door de gehuwden van zich zelven en elkanders wederkeerige aanneming kan en mag de Kerk niet veranderen, evenmin als van de andere Sacramenten, wijl God haar die macht niet heeft medegedeeld. Maar al wat de regeling en toediening van dat Sacrament betreft, wat volgens het wijs oordeel der Kerk, overeenkomstig tijd, plaats of omstandigheden noodig of voordeelig kan zijn, hetzij voor de personen, die dat Sacrament willen ontvangen, hetzij voor den eerbied aan dat Sacrament verschuldigd, dat alles behoort tot haar rechtsbevoegdheid (Conc. van Trente, Zitting XXI, H. II). Derhalve kan en moet alleen de Kerk bepalen, wat vereischt wordt voor een wettig, christelijk huwelijk; tusschen welke personen het mogelijk of geoorloofd is; op welke wijze, onder welke voorwaarden of omstandigheden het noodzakelijk moet worden aangegaan, opdat man en vrouw werkelijk door den huwelijksband verbonden en aan de groote genade van dat Sacrament deelachtig worden; tot welke plichten de gehuwden gehouden zijn; wanneer, op welke wijze, onder welke voorwaarden zij scheiding kan toestaan.

Door alle eeuwen bleef de Kerk getrouw aan deze hoogst gewichtige opdracht haars goddelijken Meesters. Onwrikbaar hield zij vast aan de hooge waardigheid en heiligheid van het huwelijk, uitsluitend aan hare bediening toebetrouwd; met onverschrokken moed en volharding handhaafde en verdedigde zij haar rechten, van welke zijden, door welke aardsche machten de aanvallen tegen haar recht ook werden gericht; en nooit of nimmer bleef zij in gebreke om overeenkomstig de verschillende omstandigheden van tijd en plaats door wijze wetten en voorschriften te bepalen, wat zij voor hare kinderen heilzaam of dringend noodig oordeelde om dit Sacrament op geldige en op geoorloofde wijze te ontvangen.

Om deze reden, verandering van toestanden in de wereld, werd 't voor de Kerk wederom een dringende eisch in eenige punten der huwelijkswet wijziging te brengen. Dientengevolge heeft Christus' Stedehouder, Z. H. Paus Pius X door middel van een Besluit van de H. Congregatie van het Concilie een nieuwe wet uitgevaardigd over het sluiten van huwelijksbeloften en over het huwelijk zelf, een wet van wijdstrekkende kracht voor geheel de katholieke wereld en voor veler christelijk leven van hooge beteekenis, een wet welke voortaan verplichtend zal zijn voor alle katholieken zonder eenige uitzondering. En opdat zij allen van deze nieuwe regeling kennis zouden dragen, heeft de H. Stoel den Bisschoppen der geheele wereld gelast deze wet alom bekend te maken en te zorgen, dat in alle parochiekerken hare voorschriften zouden worden uitgelegd en verklaard.

Deze kerkelijke wet heeft een tweevoudig doel: wijziging te brengen in de hoogst gewichtige bepaling door het Concilie van Trente eenmaal uitgevaardigd omtrent het sluiten van het huwelijk zelve, ten andere wijziging te brengen in de bestaande wet van trouwbeloften.

Wijl gelijk wij boven aangaven, Jesus Christus zelf de huwelijksverbintenis in de Nieuwe Wet tot een Sacrament heeft verheven en de Kerk geen macht bezit in het wezen der Sacramenten verandering te brengen, „is 't volgens de „leer van het H. Concilie van Trente zelve (Z. XXIV. H. I) boven allen twijfel verheven, dat huwelijken met „vrije en volle instemming der partijen, maar niet volgens de bestaande „kerkelijke voorschriften gesloten, wezenlijk geldig zijn, zoolang de Kerk „het dergelijk sluiten niet ongeldig heeft „verklaard." Maar tegelijkertijd voegt het Concilie hieraan toe, „dat de H. Kerk „om zeer gewichtige redenen zulke huwelijksverbintenissen immer verboden „heeft en verafschuwd." Evenwel ziende, dat haar verbod, wegens 's menschen verzet, niet meer baatte, en zulk huwelijk in het vervolg dikwerf een gelegenheid werd van groote zonden, heeft de Kerk geoordeeld tegen dat verderfelijk kwaad krachtiger middelen te moeten aanwenden.

Het roekeloos sluiten van clandestiene huwelijken trachtte het Concilie zeer wijzelijk te voorkomen door scherpere bepalingen te maken, waarvan de hiernavolgende de zwaarwichtigste was, „wie anders dan voor „hun Pastoor of voor een anderen priester met toestemming van den Pastoor „of Bisschop, en voor twee of meer getuigen een huwelijk willen sluiten, hen „maakt het Concilie volstrekt onbekwaam dit te doen en verklaart dergelijke contracten ongeldig en van geener waarde."

Deze bepaling had het Concilie gemaakt voor geheel de wereld doch als noodzakelijk te vervullen voorwaarde er aan verbonden, *in elke afzonderlijke parochie moest deze bepaling officieel worden afgekondigd.* Zoolang aan deze voorwaarde niet was voldaan, had deze bepaling voor die plaatsen en de daar wonende christenen geen verbindende kracht.

Nu gebeurde 't, dat in verschillende streken die officieele afkondiging niet kon geschieden, in andere, zooals in ons Vicariaat, door geheel bijzondere omstandigheden die eenmaal wettelijke bepaling, eerst in onbruik geraakt, later opgehouden had te bestaan; zoodat die plaatsen van deze heilzame wet verstoken bleven en nog de treurige gevolgen ondervinden van de twijfelachtigheid en de ongemakken van het oude recht.

En ook, waar die nieuwe wet van kracht is, zijn niet alle moeilijkheden opgeheven, omdat het dikwijls uiterst moeilijk is te bepalen, wie de eigen Pastoor is, voor wien een bepaald huwelijk op straffe van nietigheid moet worden gesloten, met het treurig gevolg, dat vele huwelijken zoo gevaar loopen ongeldig te zijn, vooral wijl onwetendheid of kwade trouw hier zoo gemakkelijk de ongeldigheid van het huwelijk kan veroorzaken.

Om deze beide redenen oordeelde de allerheiligste Vader 't dringend noodig wijziging te brengen in de wet door het Concilie van Trente gemaakt in zake het sluiten van een huwelijk.

Ook een wijziging in de wet der trouwbeloften of der verloving was dringend noodig, inzonderheid van die wederkeerige toezegging van een toekomstig huwelijk, welke door partijen onderling buiten de tegenwoordigheid van getuigen wordt gedaan. De ondervinding toch leert dagelijks, welke gevaren zulke beloften na zich sleepen: vooreerst een gelegenheid tot zonde en een oorzaak, dat de argelooze wordt bedrogen, terwijl later onmin en voortdurende oneenigheid volgen.

De nieuwe bepalingen nu luiden als volgt.

OVER DE TROUWBELOFTEN.

„Alleen zijn geldig te achten en „hebben kanonieke gevolgen, die „trouwbeloften welke op schrift gesteld zijn en onderteekend door beide partijen, alsmede door den pastoor of den bisschop of minstens „twee getuigen.

„Indien beide partijen of één van „hen niet schrijven kan, moet dit in „het stuk vermeld worden, maar dan „moet een andere getuige worden „toegevoegd, die met den pastoor of „den bisschop of bovengenoemde „twee getuigen het stuk mede onder- „teekent."

Derhalve alleen die trouwbelofte of verloving is geldig en heeft kanonieke of kerk-rechtelijke gevolgen, die gedaan is volgens den uiterlijken vorm bij de kerkelijke wet geëischt, nl. bij *schriftelijke* overeenkomst is aangegaan, onderteekend door *partijen*, en te gelijk óf wel door den plaatselijken *Pastoor*, óf den *Bisschop*, óf minstens *twee andere getuigen*.

Eene verloving, mondeling of anderzins, maar niet in den hier voorgeschreven vorm, gedaan, heeft dus voortaan als zoodanig geen enkele verbindende kracht noch kerk-rechtelijke gevolgen, zoodat noch hare vervulling, noch bij verbreking der beloften eene schadeloosstelling door den kerkelijken rechter kan worden geeischt, en zij ook niemand voor zijn geweten de verplichting oplegt het toegezegde huwelijk te moeten sluiten.

Onder den naam van *Pastoor* wordt in den zin dezer wet bedoeld: 1. hij, die op wettige wijze aan het hoofd staat eener volgens kerkelijk recht opgerichte parochie; 2. op plaatsen, waar zulke parochies nog niet bestaan, de priester, die over een bepaald omschreven grondgebied met de zielzorg is belast en dus met een pastoor gelijk staat; 3. in missielanden, waar dat grondgebied nog niet met juistheid is omschreven, iedere priester, die door het Hoofd der Missie over de algemeene zielzorg op een bepaalde statie is aangesteld.

OVER HET HUWELIJK.

Nu volgen de verschillende bepalingen over het huwelijk, waarvan de eerste de voornaamste en belangrijkste is.

„Alleen die huwelijken zijn geldig, „welke voltrokken worden voor den „pastoor of den bisschop, of een priester door één van beiden afgevaardigd, en in tegenwoordigheid van

„ten minste twee getuigen, volgens „de regels hieronder verder omschre- „ven."

Door dit voorschrift is de bepaling van het H. Concilie van Trente nu uitgestrekt en van kracht voor alle katholieken der geheele wereld. Deze vroegere bepaling is nu niet meer plaatselijk, maar persoonlijk, zoodat voortaan, met uitzondering van twee hierna te noemen gevallen, een katholiek volstrekt onbekwaam is een wettig huwelijk aan te gaan anders dan ten overstaan van een behoorlijk bevoegd priester en twee getuigen, en elk huwelijk op eene andere wijze gesloten van nul en geener waarde is.

Het hier geldend spraakgebruik „gehuwd te zijn voor het Gouvernement", ter aanduiding van een katholiek, die voor het Gouvernement, niet voor de Kerk, het huwelijk gesloten heeft, verliest voortaan geheel zijn beteekenis. Wat vroeger, schoon ongeoorloofd en onder zonde verboden, hier toch mogelijk was, een wettig huwelijk te sluiten buiten de Kerk, is door deze wet *volstrekt onmogelijk* geworden. Een katholiek is niet meer bekwaam een *wettig* huwelijk aan te gaan dan voor de *Kerk*. Wie derhalve enkel voor den burgerlijken ambtenaar zou huwen, is noch voor God, noch voor den godsdienst, noch voor zijn geweten gebonden, bij hem kan geen sprake zijn van huwelijksrechten of huwelijksplichten, wel helaas, van een staat van zondige samenleving.

Het Decreet geeft dan de regels aan welke noodzakelijk moeten worden op gevolgd, opdat een pastoor als zoodanig *geldig* kan assisteeren bij de voltrekking van een huwelijk, 1. de pastoor moet zijn ambt werkelijk reeds hebben aanvaard; 2. hij moet zijn assistentie verleenen binnen het grondgebied zijner parochie, hetzij dat de partijen zijn onderhoorigen zijn of niet; 3. hij moet op de een of andere wijze gevraagd zijn, mag door geweld noch ernstige vrees zijn gedwongen; hij moet de huwelijkstoestemming afvragen en aanhooren.

De pastoor heeft ook de macht om een anderen bepaalden en door hem zelven aangewezen priester verlof te geven om binnen de grenzen zijner parochie bij een huwelijk te assisteeren.

Nog zijn eenige bepalingen aan het Decreet toegevoegd, maar wijl deze enkel den Pastoor betreffen en geen invloed hebben op de *geldigheid* van het huwelijk kunnen wij kortheidshalve deze voorbijgaan.

Wel willen wij U de beide bovengenoemde uitzonderingen aanhalen, dat een huwelijk op *geldige* en op *geoorloofde* wijze kan gesloten worden *zonder de tegenwoordigheid van den Pastoor der plaats,* nl. 1. in dreigend stervensgevaar, als 't niet meer mogelijk is den Pastoor zelven te ontbieden of diens toestemming te vragen. In dat geval kan, hetzij om het geweten van den stervende te regelen of zoo noodig diens kinderen te wettigen, tegenover *elken priester en twee getuigen* een huwelijk worden gesloten; 2. zoo iemand in een streek verblijft, waar al sinds 30 dagen noch de pastoor, noch diens gevolmachtigde priester ontboden is kunnen worden om bij de voltrekking van een huwelijk tegenwoordig te zijn, kunnen beide partijen trouwen door hun huwelijkstoestemming te geven ten overstaan van *twee getuigen* tot dat doel tegelijkertijd aanwezig.

Voor het eerste geval rust dan op den priester en de gehuwden, voor het tweede op de beide getuigen en de gehuwden de verplichting om ieder voor zich te zorgen dat de vereischte inschrijving in het trouwboek geschiede.

Ten slotte omschrijft het Decreet beslist op welke personen deze wet toepasselijk is:

„Aan voormelde wetten zijn gehouden allen, die in de Katholieke „Kerk zijn gedoopt, ook die tot Haar „uit dwaalleer of schisma zijn overge„gaan, (hetzij de eersten of de laat„sten de Kerk later mochten hebben „verlaten), zoo dikwijls zij tegenover „elkander trouwbeloften of een huwe„lijk aangaan;

„Deze wetten zijn ook van kracht „voor bovengenoemde katholieken, „als zij met onkatholieken zich verloven of trouwen; tenzij voor een bij„zondere plaats of streek door den H. „Stoel anders bepaald is;

„Onkatholieken, hetzij gedoopt, „hetzij niet gedoopt, die onderling hu„wen, zijn nergens verplicht den ka„tholieken vorm van huwelijksbelof„ten en huwelijk te onderhouden."

Alzoo op alle personen, die óf *in de Kerk eenmaal gedoopt zijn*, óf uit een of andere sekte door officieele opneming *in de R. K. Kerk zijn getreden*, hetzij dezen zich nog in de Kerk bevinden of door afval Haar verlaten hebben, op hen allen is deze wet onvoorwaardelijk toepasselijk, telkens als zij trouwbeloften of een huwelijk aangaan *onder elkander* of *met een niet-katholiek*, onverschillig of deze laatste in een of andere secte gedoopt of ongedoopt is, onverschillig of de reeds bestaande huwelijksbeletselen door dispensatie zijn weggenomen, onverschillig ook of de katholieke partij het recht der Kerk, en deze huwelijkswet in het bijzonder, aanneemt of verwerpt. Door katholiek te zijn, of het geweest te zijn, is en blijft iemand toch aan de algemeene wetten der Kerk gebonden; hij kan ze overtreden, bestrijden, ontkennen, verwerpen, maar aan haar bindende kracht zich onttrekken of eigenmachtig zich er van ontslaan, is hem niet mogelijk.

Voor de katholieken is dus deze wet over geheel de wereld van kracht. Met uitzondering van twee gevallen *kunnen katholieken niet meer op een* ANDERE *wijze een* WETTIG *huwelijk aangaan, noch onderling, noch met een niet-katholiek, dan volgens de voorschriften* DEZER *wet, nl. voor den Pastoor en twee getuigen*, tenzij de H. Stoel anders mocht hebben beslist voor gemengde huwelijken in een of ander bepaald land. Voor geheel ons Vicariaat bestaat echter zulk eene beslissing niet, weshalve ook *alle gemengde huwelijken, om een wettige verbintenis te kunnen worden, noodzakelijk voor den Pastoor en twee getuigen moeten worden gesloten.*

Deze wet en alle hierin vervatte voorschriften heeft de H. Stoel verklaard wettig te zijn afgekondigd door hare toezending aan de plaatselijke Bisschoppen; tegelijk vaststellend, dat zij in werking treedt op Paaschdag van het jaar 1908.

Opdat alle katholieken deze wet over de trouwbeloften en het huwelijk zoo goed mogelijk leeren kennen en begrijpen, gelasten Wij den Zeereerw. Pastoors aan hun onderhoorige geloovigen, zoo wel in het openbaar als afzonderlijk, deze wet nader bekend te maken en meermalen te verklaren, vooral in zoo verre hare nieuwe voorschriften afwijken van de oude wetgeving. Zoo alleen is 't mogelijk haar te doen eerbiedigen en door de geloovigen in beoefening te doen brengen. De wettigheid van het huwelijk der Katholieken zal voortaan uitsluitend van het onderhouden dezer wet afhangen. Wie haar overtreedt, bedrijft door deze daad niet enkel een zware zonde, maar hij sluit een huwelijk, dat onwettig en ongeoorloofd is voor God en zijn geweten, en gaat in een staat treden van voortdurende zonde, waardoor hij zijn tijdelijk geluk en eeuwige zaligheid aan het grootste gevaar blootstelt. Moge God dit verhoeden en geen christen ooit zich aan zulke een grove overtreding schuldig maken.

Wij vermanen U daarom, Beminde Geloovigen, deze wet met onze verklaringen en die uwer Geestelijken met aandacht en ijver aan te hooren en trouw op te volgen. Vooral de ouders en oversten drukken wij deze vermaning met alle mogelijke kracht op het hart. Zij moeten hunne kinderen en onderhoorigen deze waarheden te geschikter tijd voor oogen stellen, voor de stipte naleving dezer voorschriften zorg dragen, en nooit toelaten of medewerken, dat zij bij het sluiten van hun huwelijk van deze wet afwijken. Zoo zal deze wet werken ten voordeele der Maatschappij, tot glorie der Kerk, ten zegen der Huisgezinnen, tot zaligheid der Geloovigen.

Nog een enkel woord, B. G., moeten Wij hieraan toevoegen. De Vastentijd is genaderd, de tijd van boete en heiliging. Voor velen zullen het naar wij hopen, wederom dagen worden van rouwmoedige bekeering, voor anderen dagen van vernieuwing en versterking van hun geestelijk leven. Doch vergeten wij 't niet, geen bekeering zonder genade. Dat hemelsch licht, die alvermogende kracht onthoudt God in zijne oneindige liefde den mensch nimmer, op gezette tijden geeft Hij ze zelfs in ruimere mate, maar wij moeten ons waardig voorbereiden en die genade van Zijne goedheid willen ontvangen.

Waarin moet onze voorbereiding bestaan? In het beoefenen van goede werken, vooral de versterving en het gebed. Al schrijft de H. Kerk harerzijds in ons Vicariaat geen bepaalde, strenge boetewerken voor, de plicht blijft niettemin op ons rusten, boete te doen overeenkomstig onzen staat, onze krachten, onze behoeften. Maar bovenal is noodzakelijk, dat gij breekt met uwe zondige gewoonten, uwe kwade hartstochten bestrijdt, de gevaarlijke gelegenheden vlucht en door een rouwmoedige biecht tot God terugkeert, om zoo waardig te worden Jesus in de H. Communie te ontvangen. Sterkt u ook door het gebed en de overweging. Moge het verheven voorbeeld van den lijdenden Jesus, dezen tijd U ter overweging voorgehouden, uw harten ontroeren; moge het afzonderlijk en het gemeenschappelijk gebed dagelijks uw voedsel en kracht worden.

Bidt ook die oogenblikken, vooral onder het H. Misoffer, Gods zegen af over Z. H. den Paus en de in andere landen zoo zwaar beproefde Kerk; over Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin en Haar Koninklijk Huis; over ons Vicariaat en allen in waardigheid gesteld; bidt ook voortdurend voor elkander, opdat voorspoed en welvaart in ruime mate aller deel worde en wij allen voor tijd en eeuwigheid mogen vereenigd blijven en leven in Jesus Christus, Onzen Heer.

En zal dit ons Herderlijk schrijven volgens de gebruikelijke wijze in alle kerken en openbare kapellen worden afgekondigd op Zondag van Quinquagesima.

Gegeven te Curaçao, 11 Februari, 1908.

✠ fr. JACOBUS AMBROSIUS.

Apost. Vicaris

Curaçao, 6 Maart.

De nieuwe Begrooting.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Ter voldoening aan art. 101 van het regeeringsreglement heeft ondergeteekende de eer den Kolonialen Raad hierbij het ontwerp van de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1909 aan te bieden.

De uitgaven voor het aanstaande jaar zijn, blijkens dat ontwerp, geraamd op eene som van.......................................f 953.705.—

De raming voor 1908 beliep...f 915.903.—

zoodat de uitgaven van 1909 op eene som van........................ f 37.802.— boven die, voor het loopend jaar toegestaan, zijn begroot.

Het zooveel hooger uitgaafcijfer,— niettegenstaande er voor den politiedienst f 33.500.—, voor aankoop van domeinen f 10.000.— en voor diverse andere doeleinden per saldo f 1.448.—, te zamen f 44,948.— minder is aangevraagd — is in hoofdzaak aan de volgende nieuwe of verhoogde ramingen toe te schrijven.

In de eerste plaats is voor het onderhouden van den stoomvaartdienst tusschen de verschillende eilanden der kolonie f 25.000.— meer aangevraagd dan voor 1908.

Voor het loopend jaar was als uitgaaf geraamd het vermoedelijk saldo der uitgaven na aftrek van de ontvangsten, welke de dienst zou opleveren. (f 30.000.—)

Daar het beter voorkomt een en ander gescheiden te houden, is voor 1908 het bruto-bedrag der uitgaven (f 55.000.—) geraamd en daartegenover de vermoedelijke opbrengst der ontvangsten (f 20,000.—)

Voor openbare werken is per saldo f 20.000. — meer aangevraagd dan voor 1908, verdeeld als volgt:

f 15,200. — voor het eiland Curaçao;
600.— „ Bonaire.
3,855.— „ St. Martin, N. G.;
6.700.— „ St. Eustatius en
960.— „ Saba.

Voor Aruba is op die afdeeling f 7000.— minder aangevraagd, nl. f 7.500. — voor 1908 voor aanleg van een steiger geraamd, in de plaats waarvan echter een memoriepost staat voor verbetering van de Paardenbaai, — terwijl f 500— meer voor straatverlichting is geraamd.

Voor cultures is f 13.100 meer geraamd, terwijl de memoriepost „uitgaven voor het visscherij-onderzoek" in eene crediet-aanvraag van f 5000.- is gewijzigd. Het onderwijs zal vermoedelijk eene meerdere uitgave van ± f 11.440.— vorderen en wel f 5.140. — voor het openbaar en f 6.300.— voor het bijzonder onderwijs. De meerdere kosten van het openbaar onderwijs houden hoofdzakelijk verband met de noodzakelijkheid om scholen in de hoofdplaats Bottom en in het dorp St. John's op Saba te openen, terwijl voor de scholen op Aruba en St. Martin vermeerdering van personeel noodig blijken zal. Voor bezoldiging van het onderwijzend personeel is dientengevolge, en met inbegrip van de periodieke verhoogingen, f 4.614.— meer aangevraagd, welk bedrag echter met f 1.169.—moet worden verminderd, dat op het eiland Curaçao voor het personeel minder benoodigd zal zijn.

Voor subsidie van het bijzonder onderwijs is het reeds genoemd bedrag van f 6.300.— meer geraamd.

Overigens is meer geraamd dan voor 1908:
f 2000. — voor verpleging van onvermogenden; — f 1000. — voor idem van krankzinnigen; — f 1000.— als bijdrage aan het militair tehuis — en f 1.355.— voor verhooging van traktementen boven het reeds voor het onderwijzend personeel aangegeven bedrag.

De voor 1909 meer aangevraagde in totaal ± f 82.000.— bedragende credieten nader beoordeelend, blijkt aanstonds dat tegenover de voor den stoomvaartdienst meer geraamde som van f 25.000. — gerekend wordt op eene ontvangst van f 20.000.—, zoodat de begrooting deswege met slechts f 5000.— meer dan voor 1908 geraamd, zal worden gedrukt.

Zullen voorts reeds bij de samenstelling van de eerstvolgende begrooting de uitgaven op de afdeeling „openbare werken" beduidend lager kunnen worden geraamd, waardoor het totaal der uitgaven van die afdeeling met een groot deel van het voor 1909 meer becijferde zal kunnen worden verlaagd, — ook de hoogere ramingen voor uitgaven in het belang van cultures en het visscherijonderzoek zullen slechts tijdelijk de begrooting bezwaren, — in verband waarmede — wat de cultures betreft — gewezen kan worden op het gevraagd crediet van f 16 000. – voor uitbreiding van de dividivicultuur als eene uitgaaf, welke na enkele jaren ten einde zal loopen.

Deze overwegingen zullen, naar ondergeteekende vertrouwt, hare geruststellende uitwerking niet missen wanneer eene bloote vergelijking van de uitgaafcijfers voor de begrootingen 1909 en 1908 tot de uitkomst leidt, dat, niettegenstaande de met een bedrag van ± 44.000.— verminderde ramingen, het eindcijfer der begrooting toch nog f 37.802.— hooger is dan voor 1908 geraamd.

Overgaande tot de raming der ontvangsten is het ondergeteekende aangenaam te kunnen verklaren, dat, hoewel de uitgaven bijna f 38.000.— hooger zijn geraamd, de bijdrage, welke de kolonie aan het Moederland zal moeten aanvragen tot aanvulling van hare geldmiddelen over 1909, op ongeveer de genoemde som minder dan het voor 1908 tot het doel toegestaan bedrag zal kunnen worden gesteld.

Zooals uit den aangeboden staat, vermeldende de raming der ontvangsten, blijkt, zal op eene opbrengst uit de belastingen en verdere middelen ad.................. f 643,525.— in 1909 kunnen worden gerekend, hetgeen.............................. f 76,910.— meer is dan het voor 1908 geraamd bedrag van.................. f 566.615.—

Aangezien de uitgaven voor het komende jaar op f 953,705 zijn geraamd, wordt het tekort op f 310.180.— becijferd of f 39.108.— minder dan voor 1908.

In hoofdzaak is meer geraamd (in ronde sommen):

inkomsten der posterij..................	f 24.000.—
concessierecht wegens phosphaatontginning op Aruba..................	15.000.—
accijnsrecht..................	8.000.—
uitvoerrecht..................	2.800.—
scheepsongelden..................	2.100.—
pachtgelden..................	1.000.—
belasting op de overdracht van onroerende goederen..................	1.000.—
invoerrecht..................	1.000.—
emolumenten ten kantore van den controleur..................	1.000.—
samen......	f 55.900.—

waarbij de voor het eerst geraamde som van f 20,000.— wegens ontvangsten uit den stoomvaartdienst.

De raming van de inkomsten der posterij is aanzienlijk hooger kunnen worden ge-

steld in verband met de op het einde van 1907 aangevangen periodieke uitkeering ter zake van de vordering van de Curaçaosche posterij tegen Venezuela.

Op grond van de in de laatste jaren daaruit verkregen inkomsten en van de goede vooruitzichten der phosphaatmarkt is de raming van de ontvangst ter zake van het uit te keeren concessierecht wegens de ontginning der Arubaphosphaten f 15 000.—hooger gesteld dan voor 1908.

Het invoerrecht en het accijnsrecht hadden beduidend hooger kunnen worden geraamd indien enkel met de opbrengstcijfers van het afgeloopen jaar rekening gehouden werd, maar op grond van de overweging, dat er geene aanleiding bestaat om voor 1909 de opbrengstcijfers van het bijzonder begunstigde jaar 1907 te verwachten, schijnt het geraden het voor 1908 aanvaarde ramingscijfer voor 1909 te behouden. Op de buitengewoon gunstige ontvangsten, in 't bijzonder van het invoerrecht en van het accijnsrecht, waren toch van invloed de zeldzaam voordeelige uitkomsten van den oogst van veldvruchten op de drie benedenwindsche eilanden in dat jaar, — verder de buitengewone verdiensten, welke de bevolking, voornamelijk van het hoofdeiland, met het vlechten van strohoeden gedurende het grootste deel van 1907 had genoten, welke industrie echter sinds het najaar zeer gevoelig gedrukt werd door het terugloopen van de prijzen, die voor de hoeden werden betaald, — eindelijk enkele andere factoren, die in den loop van 1907 het stijgen van de opbrengst der inkomende rechten in de hand hadden gewerkt, en waarop allerminst staat kan worden gemaakt.

De uitkomsten van den dienst 1907 zijn zeer bevredigend te noemen.

De uitgaven, die op f 890.347,35 geraamd waren, hebben wel is waar, voor zoover nu bekend............ f 913.829,45

of ...... f 23.482,10

meer beloopen dan toegestaan, maar aangezien de ontvangsten, welke op.......................... f 528.920.— waren geraamd, voor zoover bekend............ f 693.273,72

bedragen hebben, of...... f 164 353,72 meer dan waarop gerekend was, zal het voor het loopende jaar op f 349.288.— geraamd tekort ongeveer f 140.000.— minder bedragen.

Dit buitengewoon gunstig resultaat is in hoofdzaak het gevolg van de hoogere opbrengst der nagenoemde middelen met de daarbij vermelde sommen:

concessierecht wegens de ontginning van Aruba–phosphaat.....	f 44.800,—
accijnsrecht........................	34.000.—
invoerrecht........................	31.800.—
inkomsten der posterij......	14.000.—
uitkeering door de telegraaf–maatschappij.........	12.300.—
scheepsongelden...............	6.400 —
pachtgelden....................	5.600 —
emolumenten ten kantore van den controleur	5,300.—
uitvoerrecht..........................	4.800.—
terugbetaling van verleende landbouwcredieten.......	3.500.—
	f 162.500.—

Van de redenen, welke tot de hoogere opbrengst van de vier eerstgenoemde middelen hebben geleid is hiervoren reeds melding gemaakt.

De uitkeering door de telegraafmaatschappij was een gevolg daarvan, dat er vele telegrammen van Venezuela afkomstig of daarheen bestemd op Curaçao ter overseining werden aangeboden of daar ontvangen.

De drukke scheepvaart, ook in verband met den grooten uitvoer van phosphaat van Aruba, waardoor het uitvoerrecht beduidend meer opbracht veroorzaakte de hoogere opbrengst wegens scheepsongelden en emolumenten ten kantore van den controleur.

Eene meer regelmatige inning van de huurpenningen deed de opbrengst van het middel op Curaçao belangrijk stijgen: op de meer geregelde afdoening van het verschuldigde was ook, gelijk van zelf spreekt, de verbeterde toestand der bevolking in het afgeloopen jaar van invloed.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Maandag zal de Zeereerw. Pastoor L. Mulder per *Maracaibo* via Ponce naar het klooster te Yauco op Porto Rico terugkeeren. Wij wenschen den eerbiedwaardigen Missionaris een voorspoedige reis en hopen, dat de volijverige Priester, die ook nu nog zich niet aan allen arbeid wil onttrekken, nog vele jaren gelukkig te midden zijner Confraters moge doorbrengen.

Scheepvaart.

Van 16—29 Februari zijn onze haven binnengeloopen:

Stoombooten	17
Goeletten	25
Bijlanders	23
Brik	1
Totaal	66 schepen.

die met de 52, gedurende de eerste twee weken van Februari binnengeloopen, een totaal vormen van 118 schepen.

De scheepvaart neemt maar steeds toe:

In Februari

1906	zijn binnengeloopen	112	schepen
1907	„ „	115	„
1908	„ „	118	„

A. N. V.

Welk een gelukkig plan van het Bestuur der Groep „Nederlandsche Antillen” om aan de Algemeene Vergadering een lezing over Guido Gezelle te verbinden! Nu viel er Maandagavond, 2 Maart, niet over gebrek aan belangstelling te klagen. De bovenzaal der Sociëteit „De Gezelligheid” was flink bezet door een uitgelezen en talrijk gezelschap van Dames en Heeren. Ook de Hoogedelgestr. Heer Gouverneur en Vrouwe De Jong van Beek en Donk vereerden de vergadering met hunne tegenwoordigheid.

De Heer H. J. Th. Boomgaart, de nieuw gekozen Voorzitter, heette de aanwezigen op hartelijke wijze welkom en bracht hulde aan zijn voorganger, den Heer Mordy Henriquez.

De Secretaris Luitenant J. Snijders Jr. las nu het Jaarverslag der Groep voor. De „Nederlandsche Antillen” met de zelfstandige afdeelingen „Aruba” en „Bonaire” kunnen zich nog ten volle in de algemeene belangstelling der Curaçaonaars verheugen. Het ledental 260, is niet achteruitgegaan, wat in de bizondere omstandigheden, waarin de Groep het afgeloopen jaar verkeerde, van zeer groote beteekenis mag genoemd worden. Dat de Groep nog even krachtig, neen, noch krachtiger, is als in de eerste dagen van geestdrift, kort na hare oprichting, moet voor een groot deel worden toegeschreven aan het beleidvol optreden van den volijverigen Secretaris, Luitenant Snijders. Dank zij de welwillende tegemoetkoming van het Hoofdbestuur zijn de financiën der Groep, zoo niet schitterend, dan toch goed, zoodat gedurende het nieuw begonnen jaar weer iets gedaan kan worden om de beginselen van het Algemeen Nederlandsch Verbond meer en meer bekend te maken, en de geestdrift daarvoor onder de Leden levendig te houden. De studiebeurzen in Nederland en Curaçao, door Hoofd- en Groepsbestuur beschikbaar gesteld, zullen er niet weinig toe bijdragen het Verbond populair te maken in onze Kolonie. Aan het slot van het Verslag sprak de Heer Snijders een gevoelvol woord tot afscheid aan de Leden. Van harte hopen wij, dat de Groep, door ZWEG. met zooveel moeite gesticht, in onze Kolonie lang nog zijn eer moge blijven en zijn glorie.

Nadat het Jaarverslag was voorgelezen, trad de Weleerw. Pater Rector M. V. Zwijsen op het podium om zijn lezing te houden over Guido Gezelle. Spreker beschouwde hem als Dichter der natuur, als *Vlaamsch* Dichter: als warm vaderlander, en als geestig man.

Om de bizondere betrekking waarin de Weleerw. Spreker tot ons blad staat, meenden wij te moeten volstaan met het oordeel van andere Collega's over deze lezing hier mede te deelen. Volgens *El Imparcial* gaf Pater Zwijsen, sprekend over een Dichter, blijk geheel en al op eigen terrein te staan. Hij liet ons een keur van gedichten van den Vlaamschen Bard bewonderen en liet ze ons voelen door de wijze, waarop hij ze voordroeg. Zijn lezing was een letterkundig gewrocht, dat eere gaf aan zijn maker. *De Vrijmoedige* voegt hier aan toe, dat hij herhaaldelijk was toegejuicht.

Mejuffrouw Albertina Lens, uitstekend op de piano begeleid door den Heer S. E. L. Maduro, zong van tijd tot tijd een liedeke van Gezelle, als dit door den Spreker was voorgedragen.

Hare eenvoudig natuurlijke voordracht wist op meesterlijke wijze te ontkomen aan het zoo moeilijk te vermijden gevaar de sobere melodieën van Catharina van Rennes met te veel schittering voor te dra-

Feuilleton.

Guido Gezelle.

Het was ons bekend, dat de Weleerw. Pater A. Kuypers een jaar of vier geleden het benijdbaar voorrecht had in het klooster te Huisen een lezing over Guido Gezelle te mogen hooren, gehouden door den leerling en vriend van Gezelle, Pastoor Hugo Verriest. Op ons verzoek heeft ZWEW. toegestaan zijn persoonlijke indrukken over deze lezing, vier jaar geleden op schrift gesteld, hier te publiceeren.

Onze Lezers, die het genot hadden Maandagavond de lezing van den Weleerw Pater Zwijsen bij te wonen, zullen zeer vele van hun eigen gevoelens hier vertolkt vinden.

De Redactie.

„Een vergelijking tusschen Verriest en Schaepman is moeilijk te maken, maar zeker is het, dat de laatste ons een begrip had opgedrongen, dat spreken verwant is aan het opwekken van machtige, geweldige hartstochten, aan een onstuimig beminnen of haten van hetgeen goed of kwaad is.

Maar geheel het optreden van Verriest is zacht en teer en fijngevoelig. Zóó zelfs, dat een gebrek in hem niet hindert, wat ieder ander spreker zeer benadeelt. Ja, die uiterst zwakke stem krijgt bij Verriest een eigenaardige bekoorlijkheid.

Het wordt een zachte, milde toon, waarop dat fijnbesnaard gemoed zijn melodieuze liederen zingt. Een forsche stem zou hem niet passen. Het is alles even teer, teer als poëzie, fijn en fluweelzacht als rozenbladjes, rein als de lelie, geheimzinnig en beteekenisvol als

„Het ruischen van het ranke riet.”

In hem spreekt de dichterziel van Gezelle, die het lied verstond der stille weidebloempjes, van het zacht kabbelend beekje, van de schoone natuur, die het rumoer der steden vliedt.

En onder dat woord van Verriest werd ik als een ander mensch. De dagelijksche gedachten en indrukken, gebonden aan zulk een plaats, bepaald door zulk een lesuur, weken heen en nieuwe denkbeelden drongen zich aan mij op; wat beletsel was, verdween het een na het ander, tot ik geheel ontvankelijk geworden voor het woord van Verriest, in mijn ziel mocht ontvangen die poëtische zangen in al hun teerheid, in al hun reinheid. Een nieuwe gedachtenwereld! Wat was hier alles schoon en lieflijk! Met geheel mijn ziel juichte ik het uit, want schoonheid zag ik alom, poëzie was overal. Op dat oogenblik — nu niet meer — maar op dat oogenblik was ik ook dichter. Een lied te zingen ware mij toen licht geweest. Ja, ik zag, wat ik nog nooit had gezien, ik zag den grooten God, in het kleine, vlugge „schrijverke op het water”, in „Den Leeuwerik en het Meeseke.” Verriest had mij de ziel van Gezelle ingestort. En meer en meer kwam ik onder den indruk van dien wonderman. Want een wonderman is Verriest, voor wien proza noch poëzie geheimen heeft en die de kunst verstaat in weinig tijds het gemoed van zijn hoorders zóó te verheffen, dat wij Gezelle kunnen genieten; een zeldzaam kunstgenot, wat zonder Verriest nu vele jaren van ernstige studie dikwijls niet verkregen wordt.

Wie onzer had Gezelle ooit gesmaakt als nu?

Ja, wel wisten wij, dat zijn verzen schoon waren, o zoo schoon! maar verder ging het niet. Nimmer drongen wij door tot de ziel van den dichter. Maar Verriest heeft in die verzen de ziel getoond, en ons dat reine, kuische genot geschonken van den priester-dichter, die in alle stof bewonderde den weerglans van het goddelijk schoon, omdat alle aard'sche schoonheid slechts bestaat door God.

Ja, dit begreep Gezelle beter dan wie ook, niet omdat het hem eertijds onderwezen was, dat „aller schoonheid oorsprong God is”, maar omdat hij het gevoelde met geheel zijn ziel. En dat gevoel was zijn poëzie, en die poëzie is onovertroffen heerlijk, daarvan heeft Verriest mij overtuigd.

Gezelle en Verriest, die hoogbevoorrechte zielen, begrijpen eerst volkomen dat jubel- en dankvers door de beide kerkvaders in hun overheerlijk „Te Deum” uitgezongen: „Pleni sunt coeli et terra majestatis gloriae tuae.” (Hemel en aarde zijn vol van de majesteit uwer glorie) Ja, wij weten het en daarom heeft de gansche aarde voor hen een geheel ander aanzien dan voor ons, daarom kunnen Gezelle en Verriest jubelen en juichen en lijden, waar wij onverschillig zijn en geheel gevoelloos.

Voorzeker, ons samenzijn met Verriest is een leerschool geweest voor het leven. Niet bot en lomp en achteloos daar heen gaan met gesloten oogen en ooren voor al het schoone dat ons overal omringt, maar zien en hooren en gevoelen en onze stem vereenigen met het loflied, dat zelfs de onbezielde natuur den Schepper toezingt, eerst dat is een menschwaardig bestaan. Wie Verriest begrepen heeft, hij heeft het gebed geleerd, de devote meditatie van den Heilige van Assisie, die in verrukking stond voor bloem en blad.

En zoo heeft Pastoor Verriest, ons op iets gewezen wat wij niet verkrijgen door hooge bespiegeling over God en zijn schepping; maar slechts door het reine en kuische gevoelen van een dichterlijk gemoed. Verriest is voor ons geweest de leermeester van een echt-godsdienstig zieleleven.

En wat zulk een leermeester vermag?

Heeft Gezelle niet, naar het woord van Verriest, aan de doodsbeenderen, die verspreid lagen over Vlaanderenland vleesch en spieren gegeven en ze opgewekt ten leven? Een keurbende van groote mannen getuigen, hoe waar dit woord is.

En Pastoor Verriest heeft hier het werk voortgezet van zijn onsterfelijken meester en vriend. Wel niet in die mate, maar toch blijft het een voortzetting van het door Gezelle begonnen werk.

Hugo Verriest heeft ons innerlijk gemoedsleven veredeld, voor ware dichterlijke schoonheid ontvankelijk gemaakt. En dat toch dunkt mij, is een ideaal voor ieder mensch; met een onbenevelden blik en reine oogen, in het aarsche, zelfs in het geringste, God te zien en Diens schoonheid genietend te bewonderen.

Dan krijgt ons leven een hooger beteekenis, dan eerst heeft dat gevleugeld woord een waren zin: „Kunst is de vermooiing van het leven.” Dan is de kunst der poëzie een schat waarvoor de mensch alles verkoopt wat hij heeft om dien schat te bezitten.”

Als nagerecht laten wij hier eenige gedichten van Guido Gezelle volgen en deden daartoe met opzet een keuze uit de liederen, die Maandagavond gezongen werden.

Mij spreekt de blomme een tale.

Mij spreekt de blomme een tale,
Mij is 't kruid beleefd,
Mij groet het al te male
Dat God geschapen heeft!

Als de ziele luistert.

Als de ziele luistert,
Spreekt 't al een taal dat leeft;
't Lijzigste *) gefluister
Ook en taal en teeken heeft:
Blaren van de boomen
Kouten met elkaar gezwind,
Baren in de stroomen
Klappen luide en wel gezind.
Wind en wee **) en wolken,
Wegelen***) van Gods heilgen voet,
Talen en vertolken
't Diep gedoken woord zoo zoet.
Als de ziele luistert!

*) 't zachtste. **) wei. ***) paden.

Komt, o Zonne.

Komt, o Zonne, en zendt uw stralen
In mijn herte; donker is 't
En 't verdreegt *) nog eens te falen
Zoo 't uw heldere klaarheid mist.
Komt, o Zonne, en zendt uw stralen
In mijn herte!

*) 't dreigt.

Heer, mijn hert is boos en schuldig.

Heer, mijn hert is boos en schuldig,
Maar Gij zijt barmhertig
En duizendmalen meer verduldig,
Als dat ik boosaardig ben.
Geef mij dan, o Heer, ik vrage 't,
Geef mij hulpe en sta mij bij;
'k Heb gezondigd, ik beklage 't,
Help me, God, vergeef het mij!

Janneke, mijn manneke.

Janneke
Mijn manneke,
Mijn hert en
Hemeldief,
Kan der wel een ander,
Neen, geen ander,
Zijn zoo lief?

gen. Nu bracht haar gevoelvol lied de geheele vergadering in de juiste stemming om de dichterlijke beschouwingen van den Spreker nog beter te volgen, om GEZELLE te genieten en zijn pure schoonheid ten volle te smaken. Voor dit zelve–schuil-gaan om GEZELLE in het volle licht te plaatsen, komt aan Mejuffrouw LENS een oprecht woord van geheel bizondere hulde toe. Slechts weinige zangeressen zijn in staat deze liederen zoo geheel juist voor te dragen. De Heer SALOMON S. L. MADURO bood haar een bouquet aan.

Nadat zoowel door den Gouverneur als den Voorzitter een welverdiende hulde was gebracht en dank aan Pater ZWIJSEN en Mejuffrouw LENS, en de hoop was uitgesproken, dat de Groep „Nederlandsche Antillen" zou blijven groeien en bloeien, werd de vergadering gesloten.

Gered.

Vrijdagmorgen vernamen wij het bericht dat er een canoa vermist werd met drie visschers afkomstig van de St. Michielsbaai. Donderdagmorgen waren zij uitgevaren, maar niet teruggekeerd. Daagsdaar na tegen den middag, omstreeks halftwaalf, bleef de Venozolaansche koopvaarder, het stoomschip *Manzanares*, stil liggen vlak tegenover de haven en seinde om den loods. De roeiboot ging buitengaats en kwam terug met de vermiste canoa op sleeptouw. Een massa volk stond te kijken, alle drie visschers kwamen behouden en wel, weer aan land. Door sterken stroom te ver afgedreven, werden ze gelukkig, door de *Manzanares* bemerkt en opgepikt en hierheen gebracht.

Hulde aan den wakkeren, menschlievenden Kapitein voor dit hulpbetoon aan Curaçaosche visschers.

K. W. I. M.

In dank ontvingen wij uit New York een circulaire, waarin bericht werd, dat de K. W. I. M. primo Maart aldaar een eigen kantoor had gevestigd in de 17 State Street onder directie van den Heer H. BRUGMAN JEzN. De Heer FUNCH, EDYE & Co. blijven cargadoors.

De *Holland-America Line*, welke gedurende vijf jaar het agentschap waarnam, zal zich daarmede voortaan niet meer belasten.

Dit afzonderlijk kantoor werd vooral geopend met het oog op de nieuwe lijn New-York–Trinidad–Parimaribo en *vice versa*. Deze nieuwe vaart zal onderhouden worden door 4 stalen schroef-stoombooten *Suriname* en *Saramacca*, in Amsterdam gebouwd, en *Coppename* en *Marowijne*, in Belfast gebouwd, alle in het jaar 1907.

Zij zullen vooral dienst doen voor het bacoventransport en zijn geheel en al ingericht op het spoedig overbrengen van vruchten. Ook is er uitstekend gezorgd hutten etc. beschikbaar te hebben uitsluitend voor een beperkt getal eerste–klas passagiers. Alles volgens de nieuwste eischen. De vier schepen zijn alle van hetzelfde tijpe. Zij zijn 350 voet lang, 42 breed en 26 diep.

Zij verplaatsen ± 3500 ton water en loopen met een snelheid van 13 knoopen. De reis New-York-Suriname geschiedt in 10 dagen. 2 Maart vertrok de *Suriname* van daar, om 9 Maart Trinidad aan te doen en 12 Maart in Suriname aan te komen.

Of ook Curaçaonaars daar aan boord werk gevonden hebben, weten wij niet. Vroeger is gezegd, dat men volk zou zoeken op onze Bovenwindsche eilanden. Dit gerucht is echter niet nader bevestigd.

Jammer, dat ook Curaçao niet kon worden aangedaan. Een snel personenverkeer tusschen Curaçao-Trinidad-Paramaribo–Amsterdam is zeker ten zeerste gewenscht. Wie weet hoe de K. W. I. M. zich nog uitbreidt, misschien kan onze wensch nog wel eens in vervulling gaan en wij even spoedig, en heel veel gemakkelijker over Paramaribo dan over New-York naar Nederland kunnen reizen.

Onze Financien.

Voor het hoofdeiland Curaçao werd de opbrengst der belastingen gedurende het jaar 1907 geraamd op f328,600, ontvangen werd f380,990. of 52,300 meer.

De andere inkomsten waren geraamd op f 76,000. en liepen tot f95,327.74½, of 19,327.74½ hooger.

De gezamenlijke opbrengst der middelen, van het hoofdeiland alleen, overtreffen dus de raming met ruim f 71,600, waarbij nog geteld moet worden f 4,950 als rente van het West–Indisch Pensioenfonds, welke in Nederland wordt verrekend. Alleen dus voor het hoofdeiland een surplus van ruim f 76,000.

Nederland.

Het nieuwe Ministerie.

Omtrent de maatschappelijke loopbaan van jhr. mr. Marees van Swinderen, minister van Buitenlandsche Zaken, lezen wij in de Nederlandsche Couranten het volgende:

Jhr. mr. R. de Marees van Swinderen werd in 1860 te Groningen geboren, promoveerde in 1886 aan de universiteit zijner geboortestad tot doctor in de rechts- en staatswetenschappen en trad kort na voltooiing zijner studiën in den diplomatieken dienst als adspirant-attaché, bij het ministerie van Buitenlandsche Zaken. In 1887 benoemd tot gezantschaps-attaché, was hij achtereenvolgens werkzaam tijdelijk te Berlijn, in 1889 te Washington; in 1890 bevorderd tot gezantschapssecretaris 2e kl., wordt hij geplaatst te Rome en 1894 als secretaris 1e kl. te Weenen, vanwaar in 1895 zijn overplaatsing in rang naar St. Petersburg volgt. In 1900 ontvangt hij zijn benoeming tot gezantschapsraad bij de legatie te Parijs.

Na een 2-jarige werkzaamheid in de Fransche hoofdstad wordt jhr. Van Swinderen in 1902 op 42-jarigen leeftijd aan het hoofd geplaatst van een gezantschapspost en wel als minister-resident te Boekarest en in 1904 wordt hem de belangrijke graad van minister-resident met persoonlijken titel van buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister ter standplaats Washington toevertrouwd

Sedert het vorige jaar is jhr. Van Swinderen aan Hr. Ms. Huis als Kamerheer in buitengewonen dienst verbonden, en kwam juist op het laatst der crisisdagen in Nederland met verlof.

Zooals wij reeds vroeger vermoedden behoort de nieuwe Minister van Buitenlandsche Zaken tot de Christelijk Historische Partij.

De politieke richting van Marine en Oorlog werd in de Nederlandsche bladen niet opgegeven.

Voor beiden is daarom onze, reeds vroeger uitgesproken, veronderstelling gewettigd, dat de departementen der landsverdediging los zullen gehouden worden van de politiek.

Zulks ligt ook geheel in de lijn van die vele, ook Christen politici, die bij het voortdurend wisselen der Kabinetten vaste zetels zouden begeeren voor Oorlog en Marine.

Maar wat aangaat de principiëele politiek, die hoofdzakelijk berust bij Binnenlandsche Zaken, Justitie en Financiën, Handel en Nijverheid, deze is beslist in Christelijke handen.

Buitenland.

Rome.

Het *Diario del Comercio* maakte Zaterdag 29 Februari het volgende kabelgram bekend: Rome, 27 Februari. Het Kabinet heeft gezegevierd met zijn strijden tegen de opheffing van het godsdienstig onderwijs in de scholen. Het voorstel, dat deze opheffing eischte, was gedaan door de socialisten, maar werd verworpen door de Kamer met 333 stemmen tegen 106. De socialisten, de republikeinen en eenige slechte conservatieven waren de eenigen, die vóór stemden."

Om de volle strekking van dit hoogst belangrijk bericht beter te kunnen begrijpen, laten wij hier volgen een particuliere correspondentie uit Rome door ROMANUS aan *De Tijd* gericht.

„Staat men hier te lande aan den vooravond van een schoolstrijd? En zal deze nog maar het begin van een naar Fransch model opgezetten „Kulturkamp" zijn? Het antwoord op beide vragen luidt verschillend, al naar gelang iemand donker of blijmoedig de toekomst inziet.

Wat mij betreft, ik schaar mij niet gaarne aan den kant der pessimisten. Ware het alleen reeds om de menschkundige opmerking van De Tocqueville: „Les pessimistes ne sont que des spectateurs; il n'y a que les optimistes qui fassent quelque chose".

Maar in dit geval verdient toch het donkerziende gevoelen der pessimisten, dat men er ten minste rekening mede houdt. Want, hoe ook het antwoord op bovenstaande vragen uitvallen moge, tot nadenken stemt zeker reeds het feit, dat zij in vollen ernst openlijk worden gesteld.

Zonder nu uitdrukkelijk voor deze of gene meening partij te kiezen, bepaal ik mij eenvoudig tot aanwijzing der verschijnselen, waarop men, zoowel aan de eene als aan de andere zijde, met nadruk zich beroept.

Dezer dagen zal de Italiaansche Kamer haar werkzaamheden — na maandenlange onderbreking — eindelijk hervatten. Aan de orde komt allereerst een motie van den socialist Bissolati en 22 andere afgevaardigden der uiterste Linkerzijde, om het godsdienstonderwijs op de lagere school. Deze motie luidt: „De Kamer noodigt de Regeering uit aan de lagere school het leekenkarakter te verzekeren en te verbieden dat daar, onder welken vorm dan ook, godsdienstonderwijs verleend worde."

Men kan zich gerust verzekerd houden, dat in het tegenwoordige Parlement de motie-Bissolati volstrekt geen kans van slagen heeft. De socialisten en radicalen zullen er als één man voor stemmen. Maar zij beschikken op Montecitorio over nog geen derde der stemmen. De Regeering, die met Giolitti als premier thans aan de groene tafel zit, dankt haar overgroote meerderheid voornamelijk aan den toevalligen steun, door de Katholieken in 1904 aan de conservatieve en gematigd-liberale partijen verleend. Bovendien heeft deze Regeering nog geen enkelen doortastenden maatregel aangedurfd. Zij is volmaakt tevreden, als zij maar rustig op het kussen mag blijven en de lakens uitdeelen, nu eens ten bate van rechts, dan weer ten gerieve van links. Zij kijkt, wanneer algemeene verkiezingen nabij zijn, met één oog naar het Quirinaal en richt onderwijl, als een hartroerende blindeman, het andere (maar glazen) oog om katholieke stemmen te bedelen, naar het Vaticaan. Zij laat zich telkens bang maken door werkstaking en straatrumoer. En wanneer de Loge, zooals verleden zomer, het geheime wachtwoord tot een lastercampagne tegen de Kerk uitdeelt, dan houdt de Regeering zich onnoozel, of zij helpt dapper, mits het maar niet in de gaten loopt, dus stiekem, een handje mee.

Van zulk een Regeering, die altoos maar tracht te balanceeren op het slappe koord der belangenpolitiek, kan men natuurlijk niet verwachten, dat zij een netelige, het hart der Italiaansche natie rakende strijdvraag ook maar een streep nader tot oplossing zal brengen. De motie–Bissolati raakt dus, „na langdurig en hevig debat", allerwaarschijnlijkst in den parlementairen doofpot. Doch wordt daarmee ook de eigenlijke quaestie, waar het om gaat, van de baan geschoven? In geenen deele!

Sedert lang is zij aan de orde. Ja, men kan wel zeggen, dat zij — met de Romeinsche quaestie — de geheele binnenlandsche politiek van Italië beheerscht. Om haar goed te verstaan, moeten wij den wettelijken toestand van het lager onderwijs, die hier te lande geldt, dus even onder de oogen zien.

De openbare school is gemeentelijk en staat geheel onder het autonome bestuur van den gemeenteraad, die zich evenwel moet houden aan de algemeene voorschriften der Staatswet. Nu is op onderwijsgebied nog altoos van kracht — merkwaardig staaltje van den legislatieven vooruitgang van het ééne Italië — de oude en verouderde wet-Casati van het jaar onzes Heeren 1859. Deze schrijft voor, dat elke gemeenteraad te zorgen heeft ook voor godsdienstonderwijs op de lagere school; maar niet, dat de leerlingen aan dat godsdienstonderwijs verplicht zijn deel te nemen; ook niet, door wien het moet worden verstrekt. Derhalve kunnen ouders, die voor hun kind geen godsdienstonderwijs verlangen, het daarvan laten vrijstellen; want in dit vak wordt na afloop van den vijfjarigen cursus, voor het einddiploma (licenza) niet geëxamineerd. Ook kunnen de onderwijzers zelve het catechetische onderwijs geven, wat tegenwoordig, nu de geestelijken met allerlei kleingeestige middelen uit de school worden geweerd, bijna algemeen het gebruik is. Zoodat het dikwijls voorkomt, dat een zelf onkundige en maar half geloovige onderwijzer, ja, een beslist godloochenaar, zoo men wil, aan de kinderen het wettelijk voorgeschreven onderricht in den christelijken godsdienst te geven heeft!

Maar dit minimum van godsdienstonderwijs, waarmede een goed Katholiek nog lang niet tevreden mag zijn, hindert toch geweldig den mannen der „vrije gedachte". Het behoort tot iederen prijs en tot den wortel uitgegroeid te worden. Niet enkel de priester moet uit de school gebannen, maar zelfs de naam van God mag er niet meer worden genoemd. Dat eischt de hooggeroemde neutraliteit van het onderwijs. Geen enkele van Boven neerdalende band dient voortaan het jeugdig gemoed te kwellen, opdat het kind der toekomst, door niets gehinderd, vrij de vleugels kunne uitslaan naar geheel nieuwe regionen van ongeloof en...... bandeloosheid. Is de leekenschool in Frankrijk niet met een allerverlokkendst voorbeeld voorgegaan?

Zoo wordt hier te lande in anticlericale kringen gedacht en geijverd. Vooraan natuurlijk de socialisten, die immers niet tegen den godsdienst zijn! Bissolati heeft met zijn motie het vaandel geheven. Niet om in het Parlement terstond een overwinning te bevechten; het onmogelijke daarvan ziet hij evengoed als wij. Maar om straks, bij de algemeene verkiezingen in 1909, onder datzelfde vaandel een anti-clericaal „bloc" te verzamelen, dat na den eersten afgeslagen aanval des te verwoeder, in onverwachten stormloop de schamele overblijfselen der christelijke school veroveren en voor altoos wegvagen zal.

Advertentien.

ZITTING

VAN DEN

Kolonialen Raad

op Woensdag, den 11n. Maart 1908, des avonds te 7½ uur.

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN:

Ingekomen stukken.

Willemstad, den 7n. Maart 1908.

De Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad,
J. F. HAAYEN.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO